

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Češnja vsak štetek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštnjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina na Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hoče sam pobj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravišvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Ude „Kam“ „Kakrnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišvo: Koroska cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., sa trikrat 35 vin. Za večkratne oglose primeran popust, Inserati se sprejemajo do sreda jutraj. — Za sprotne reklamacije se poštnine proste.

Današnja številka obsega 12 strani.

Vojska.

Vsled neuspehov na galipolskem polotoku in notranjih nemirov je tudi mladoturška vlada prišla že do prepričanja, da bi bilo za Turčijo najbolje, a ko sklene mir. Zato pošiljajo bivšega vezirja Haki-pašo okoli na evropske dvore, da trka na vrata ministrov in prosi za posredovanje. Toda povsod ga odslavijo, češ, saj je ravno sedanja mladoturška vlada povzročila zopetno vojsko. In zato bo trajala vojska še nekoliko časa. Na galipolskem bojišču imajo Bolgari tako dobro stališče, da je Turkom onemogočeno izkrcanje novih čet. Na čataldčki črti se Bolgari samovoljno umikajo, zakaj se ne ve. Ali da zgrabijo Turke iz utrjenih mest pri Čataldži ali iz previdnosti, da jim Turki od strani Črnega morja ne pridejo za hrbet. Odrin, Janina, Skader se niso padli.

V Londonu se vedno sedijo skupaj zastopniki velesil, da bi se pomenili zaradi prepornih vprašanj na Balkanu. Toda do sporazumjenja ne pride nobena, ker si zastopniki Avstrije in Rusije zaradi mej bodoče Albanije hudo nasprotujeta. Rusija brani stališče Črnogorcev in Srbov, Avstrija pa Albanije. Nasprotstvo je postalo zadnji čas tako ostro, da se je že mislilo skupno posvetovanje vseh zastopnikov popolnoma opustiti. Ti dogodki v Londonu nam tudi glasno govorijo, da pismo našega cesarja v Rusiji ni našlo prijaznih src. Mogoče se uspehi tega pisma pričejo, toda v trenutku trajajo napetost med nami in Rusi naprej. Zato tudi Rusija pošilja na našo mejo nove čete vojaštva in avstrijski zunanji minister grof Berhtold je to dni izjavil v skupni ministrski seji, da se sicer položaj za nas ni poslabšal, a da tudi ni nobene povoda za demobilizacijo (razoroževanje). Vendar stoji, da niti med Dunajem in Petrogradom še ni so pretrgane, ampak da se pogajanja in posredovanja za končno sporazumjenje nadaljujejo. Vojna pripravljenost stane Avstrijo dosedaj že ½ milijarde, in še sedaj porabimo vsak mesec 14 milijonov.

Razmere med Rumunijo in Bolgarijo se izpreminjajo kakor jesensko vreme. V trenutku je zopet zelo oblačno. Med balkanskimi državami vlada popolno soglasje, da pa se tuintam časnikarji med seboj skregajo, sicer ni primerno v sedanjem času, toda le škodoželjna nemška poročila naredijo iz takih papirnatih prask naenkrat velik prepad med posameznimi državami.

Prihajajo vesti, da so povzročitelja zadnje mladoturske vstaje, Enver-bega, prijatelji umorjenega vojnega ministra Nazim-paše umorili. Toda uradno še te vesti niso potrjene.

Avstrija in Rusija.

Ko je poslal naš cesar princa Hohenloha s posebnim pismom v Rusijo, se je splošno upalo, da se sedaj obe državi popolnoma sporazumeta. Toda gotovo je, da do danes še ni videti nobenih ugodnih posledic potovanja princa Hohenloha s cesarjevim pismom na ruski dvor. Ali bo bodoče dni razmerje med nami in Rusijo vsled cesarjevega posredovanja boljše, o tem je sedaj v časnikih po Evropi veliko prepira. Pač pa se da že s precejšnjo gotovostjo reči, v kakem smislu je Avstrija pri Rusiji posredovala. Predlagala je, naj se obe državi odredeta svojemu političnemu vplivu na Balkanu in naj pustita Balkan balkanskim narodom. To se pravi, nobena država ne bo podpirala kateresibodi balkanske države z orožjem in je tudi ne napadla. Meje Albanije se naj določijo dogovorno mirnim potom. Avstrija hoče v znamenje, da ji je resno s predlogom, takoj v Galiciji nastavljen vojaške čete odpoklicati. Rusija je sicer odgovorila zelo prijazno, a dvoumno. Rekla je, da tudi ona priznava načelo, Balkan balkanskim narodom, a vendar si hoče varovati svojo zgodovinsko nalogo, da štiti balkanske slovanske narode, s katerimi jih veže ista pravoslavna vera in ista slovanska kri. Rusiji tudi ni na tem ležeče, da odpokliče Avstrija svoje vojaštvo ob ruski meji, ampak prej bi verjeli miroljubnosti Avstrije, ako odpokliče svoje vojaštvo na srbsko-črnogorski meji. Sedaj se nadaljujejo pogajanja zaradi zblizanja Rusije in Avstrije, toda v Rusiji je močna struja, ki ne verjame miroljubnosti Avstrije napram balkanskim zahtevam in ki zahteva, da mora ostati Rusija voditeljica in pokroviteljica vseh pravoslavni držav. Tudi oziri na versko stališče igrajo

torej v sedanjih nemirnih časih veliko vlogo. Ako bi bila avstrijska vlada že od vsega početka ubrala v svoji politiki nasproti Balkanu pota, katera ji je sedaj moral pokazati vladar sam, bi imela danes Avstrija čisto drugačen vpliv na razvoj dogodkov.

Visoki ruski politik se je izjavil s ozirom na prizadevanje naše vlade, pridobiti si prijateljstvo Rusije, tako-le: „Besede čujemo, dejanja pa ne vidimo. Dokler bo Avstro-Ogrska mnenja, da mora vzdržati svojo vojaške priprave, tako dolgo ostanemo previdno pripravljeni.“ Ruska previdnost je celo tako velika, da je razpostavila Rusija proti Avstriji novih 5 armadnih zborov ter pokupila velikanske množine živih mi krmil na ruskem Poljskem.

Rumunija in Bolgarija.

Rumunija in Bolgarija se še nista spravili zaradi odstopa zemlje, ki jo zahteva Rumunija. Razmerje je v zadnjih dneh postalo zopet bolj napeto. Prej se je že en čas sodilo, da je spor poravnal. Toda Bolgarija noče dati mesta Silistrie, pač pa je voljna, utrdbe tega mesta podreti, da se Rumunija ne bo vznemirjala. Tudi proti morju bi bila Bolgarija pripravljena odstopiti nekaj zemlje, a ne v tem velikem obsegu, kakor zahteva Rumunija. Bolgarskemu posredovalcu se je pridjal sedaj tudi dr. Danev, znan iz Londona kot bolgarski zastopnik pri mirovni pogodbi. Dr. Danev je izdelal nove predloge ter jih predložil rumunskemu zastopniku knezu Giki. Vsled tega se pogajanja nadaljujejo, čeprav je prej Rumunija že pretila, da prekine vsako nadaljnjo pogajanje. Rusija in Avstrija pomirujeta Rumunijo in Bolgarijo, kajti obe sta obema prijateljici in bi prišli v slučaju rumunsko-bolgarske vojske v čudne skripe. Toda največja poročila pravijo, da so pogajanja ostala dosedaj brezuspešna, ker obe državi vstrajata na svojem stališču. Bati se je, da se pogajanja že te dni razbijejo.

Nemčija nezanesljiva.

V začetku balkanske vojske so vsi avstrijski nemški listi pisali, da se Avstriji ni treba nič bati, saj je Nemčija na naši strani. Nekateri nemški listi so naravnost na grd način, zaupajoč na nemško pomoč, žalili balkanske narode ter hujskali na vojsko proti njim. Toda zadnja 2 meseca tudi v nemških avstrijskih listih ni nič čitati več o velikem zaupanju na nemškega pomočnika. Dokazalo se je namreč, da se nam je na Nemčijo ravno toliko zanesli kakor na Italijo. Nemčija je voljna samo takrat iti z nami, kadar ji je to v korist. Ko je namreč Avstrija resno povprašala pri Nemcih, ali bi res šli z nami proti Srbom in Rusom v slučaju, da začne Avstrija vojsko, je Nemčija to zanižala. Od istega časa se je ohladilo tudi v našem nemškem časopisu navdušenje za nemško zvestobo. Sedaj pa časopisje v Nemčiji že naravnost smeši prizadevanje našega grofa Berhtolda, ker se toliko trudi, kako bi ustvaril kolikor mogoče veliko Albanijo. Avstrija pa brez pomoči od strani zaveznikov težko začne vojsko, ker bi bilo to prenevarno podjetje. Zato je tudi nemškemu cesarju z nekim zasmehovanjem naše politike lažko prerokovati, da ne bo vojske. Cesar Viljem se je baje v zadnjih dneh izrazil: Imeli smo že nevarnejše položaje, kakor so sedanj, pomislite le na Maroko. Zaradi Albanije ne bo imeli nobene vojske. Znaniti časnikarsko vojsko, a ne svetovne vojske. Vse se bo razvzpelo v splošno dopačenje. In v Karlsruhe je Viljem rekel: Smo brez hrib, nevarnost vojske je za nami. Za nas pa iz vsega tega sledi nauk, da je Nemec samo tam in tako dolgo prijatelj, dokler je to njemu v korist.

Odrin se drži.

Kakor poroča nek angleški list, šteje bolgarska oblegovalna armada pred Odrinom 90.000 do 100.000 mož. Težkih oblegovalnih topov imajo Bolgari samo 120. Na vzhodni strani oblegajo Odrin srbske čete, ki štejejo okrog 40.000 mož. Srbi dobijo te dni zopet nove težke trdnjavske topove za obleganje. V Odrinu zajeta turška armada šteje 40.000 do 45.000 mož. Turki imajo v Odrinu in predmestnih utrdbah 250 težkih topov, kateri jim bodo pa le malo pomagali. Če jim bo res zmanjkalo strelivo. Bolgarski oblegovalni armada poveljuje general Ivanov, kateri je vodil že od začetka vojne drugo bolgarsko armado ob reki Marici. Ivanov je hlađnokrven in miren poveljnik, zaveda se svojih dolžnosti. Poprej je bil vojni minister ter se je kot tak pokazal kot izborpo talentiranega v voja-

sko-organizatoričnih zadevah. Vsako nalogo je rešil v zadovoljnost vodilnih krogov. Svoje vojaške znanosti je dobil v vojaški visoki šoli v Petrogradu. — Turški poveljnik Sukri-paša je nanovo brzojavno sporočil v Carigrad, da se bo boril tako dolgo, dokler bo imel še eno patrono, potem pa bo mesto na vseh koncih zažgal. — Radi nepretrganega obstreljevanja mesta zahtevajo nekatere evropske velevalsti, da bi Bolgari dovolili, da Evropejci odidejo iz Odrina. Posebno Nemcem bi bilo to ljubo, kajti na ta junaški način bi se rado sedaj rešilo več nemških častnikov, ki so začetkom vojske prihiteli Turkom v Odrinu na pomoč, sedaj pa nemški junaki ne morejo iz pasti, v katero so se vjeli, za smrt pa so preveč strahopetni. Toda Bolgari se še niso odločili, kaj naj store z odrinskimi tujci. — Poroča se, da bi bili Bolgari že poskusili s splošnim naskokom na Odrin, a so v njihovi vrstah začele razsajati nalezljive bolezni. Obstreljevanje pa traja seveda neprestano naprej.

Pismo iz Odrina.

V misijonskem listu oo. avguštincev piše superior Avguštinčev o. Gelazij v Plovdivu o razmerah v Odrinu, o katerih so mu poročali Avguštinčci iz Odrina. Da je sploh mogel dobiti tako poročilo, posredovala je bolgarska carica Eleonora. Poročilo pravi: Vendar enkrat smo dobili poročilo iz Odrina, po ljubeznivem posredovanju bolgarske carice. To poročilo je eno izmed onih redkih poročil, ki sploh pridejo v tem času iz obleganega mesta. Naši redovniki in redovnice so vsi zdravi. Poverjene so jim 3 bolnišnice z 200 posteljami. Tudi 9 večjih semeniščanov je ostalo pri redovnikih, da pomagajo pri samaritanskem delu. Ko je bilo premirje, so pobirali javbič in drugo streljivo, ki je priletelo in se razpočilo v bližini. Ker so imeli pred izbruhom vojske nekaj denarja, so si nakupili precej živil, kar jih je obvarovalo pred gladom. Sedaj pa so pri kraju, shrambe so izpraznjene in zadnji kos kruha je povžit. Na stotine prebivalstva umira gladu; ni več kruha, ne krme za konje, katere morajo klati, ne petroleja, ne premoga, tudi soli ni več. Nam v Plovdivu je bilo nemogoče, jim poslati kako pomoč v denarju ali živilih, saj je že carica s tem, da nam je dostavila pismo, imela največje težave.

Utrjena skaderska okolica.

Res, trd oreh je Skader za Črnogorce. Na tisoče krepkih črnogorskih junakov je že padlo v boji za Skader. Če Skader ne bo že skoro padel, bo črnogorski narod hudo izkrvavel. Okolica Skadra je izredno dobro utrjena, najbolj pa seveda gora Taraboš. Celo vznožje in pobočje gore je prevrtno z okopi. Obrambni jarki so izkopani po 50 m drug od drugega. Ti jarki so večinoma tako obsežni, da se lahko čete čete gibljejo v njih, ne da bi jim črnogorske kroglice prizadale obetno škodo. Po nekod imajo Turki od jarka do jarka celo podzemeljske prehode. Vznožje Taraboša, posebno pa svet med jarki, je močno zavarovan z visokimi plotovi iz bodeče žice. Črnogorci morajo torej najprej posekati bodeče plotove, predno si morejo osvojiti kak okop in pregnati turčina. Med tem pa seveda turške kroglice iz topov in pušk kosijo črnogorske čete. Zares, čuditi se je, da so Črnogorci pri Skadru že sploh zamogli toliko napredovati. — Črnogorci in Srbi neprestano naskakujejo utrdbi pred Skadrom. Na zavzeto utrdbi Bardanjol so spravili težke topove, s katerimi upajo uspešno napasti Taraboš in Skader. Posebno hudi boji se bijejo zadnje dni tudi za utrdbi Brdica pred Skadrom. Srbsko-črnogorske čete, ki naskakujejo z golimi bajoneti dan za dnevom Brdico, so zavzele že več predutrd. Pri teh bojih pade na obeh straneh navadno mnogo mož. Če se Črnogorcem posreči zavzeti Taraboš in Brdico, je usoda Skadra zapečaten. Črnogorci pričakujejo vsak dan dovoz novih težkih oblegovalnih topov. — V času, ko se vrši za Skader tako vroč boj, se velevalsti med seboj pripravajo, ali naj Skader pripade k Albaniji ali pa se naj priklapi Črni gori, če bo padel v njene roke, Italija in Avstrija zagovarjata, da se naj prisodi Albaniji, Rusija pa je seveda na strani Črne gore. Tudi Anglija in Francija delujeta za Črno goro. Med velesilami je torej še dovolj prepornih točk.

Nesreče turškega brodovlja.

Turčija ima sicer med balkanskimi državami najmočnejše bojno brodovlje, a slabe poveljnike in mornarje. Začetkom vojske je znašalo število turških

bojnih ladij in ladije 19. Seveda so v tem številu zapopadene tudi vse starejše, za boj nesposobne ladje. Grške bojne ladje, katerih je skupno le 12, so tekom vojske prizadale turškemu brodogradu že precejšnjo škodo. Več turških ladij je tako poškodovanih, da so za boj nesposobne. Kakor poročajo listi, imajo Turki sedaj le še 7 bojnih ladij, katere so sposobne za boj. Po zadnji pomorski bitki, ki se je vršila med grškimi in turškimi ladjami pri otoku Kiosu dne 4. januarja, je zbežala turška križarka „Hamidija“ v Sredozemsko morje. Delj časa se za „Hamidijo“ sploh ni znalo, kje se nahaja. Dne 14. februarja je pa naenkrat iskala križarka zavetje pred viharjem v pristanišču Malta v Sredozemskem morju. Ker pa po mednarodnem pravu bojne ladje v vojskitem času ne morejo v kakem tujem pristanišču ostati dalje kot 24 ur, je „Hamidija“ morala zopet zapustiti Malto. Gotovo bodo sedaj grške ladje prežale na njo, da jo potopijo. — Huda usoda je zadela dne 14. februarja turško oklopno križarko „Asar-i-Tevfik“. Ta ladja je zadela ob obali Črnega morja na mino, ki so jo položili v morje Bolgari. Ladja je bila vsled razpoka mine zelo poškodovana, Bolgari so z obrežja na ponesrečeno ladjo tako močno streljali, da se je potopila. Blizu Sarköja v Marmarskem morju pa so Bolgari z obrežnimi topovi razstrelili neko turško prevažalno ladjo. Potopilo se je tudi vse moštvo.

Enver-beg umorjen?

Iz Carigrada prihaja poročilo, da so se prijatelji umorjenega generala Nazim-paše nad Enver-begom hudo maščevali. Dne 16. februarja je bil baje Enver-beg na neki bojni ladji umorjen. Natančnih poročil o tem dogodku še sedaj, ko to pišemo, manjka. Kakor znano, je dne 23. januarja t. l. Enver-beg udrl s četo mladoturkov v vladno palačo v Carigradu, kjer je, kakor se domneva, on sam ustrelil vojnega ministra Nazim-pašo in nato prisilil prejšnjo mladoturško vlado k odstopu. Zaradi umora najboljšega turškega generala Nazim-paše je nastala v enem delu armade, posebno med častniki, velika mržnja in sovraštvo proti Enver-begu. Ko je nedavno prišel Enver-beg v turško armado pri Cataldži, je moral nenaadoma odriniti nazaj v Carigrad, ker je del vojaštva in častnikov vzrotil proti njemu. Enver-beg se je zadnje tedne mnogo trudil, da bi izvršil izkrcanje novih čet ob Marmarskem morju, a namera se mu je skoro popolnoma izjalovila. Gotovo je Enver-beg čutil, da se kuje zarota proti njemu; listi namreč poročajo, da se je skrivaj na bojnih ladjah pred maščevanja željnimi prijatelji umorjenega Nazim-paše.

Nek častnikar se je obrnil na Enver-bega z vprašanjem, kaj je z vestmi, ki jih je zadnji čas širilo časopisje o njegovi narodni pripadnosti, češ, da je po rodu Poljak. Enver-beg je odgovoril, da pohaja iz čisto turške rodbine in da so v dotičnih vestih njegovo osebo zamenjali z generalom turške armade, Enver-pašo, o katerem pa je resnično, da je poljskega rodu in katoličan.

Turške grozovitosti.

Radi obilih porazov, ki so jih prizadali Bolgari in drugi Balkanci Turkom, se hočejo ti maščevati nad nedolžnimi kristjani v Turčiji. Dne 8. februarja je pridrla četa turških prostovoljcev v vas Ikonomio ob obrežju Marmarskega morja. Divji Turčini so ubili grškega duhovnika in skoro vse moške vaščane. Le malo se jih je rešilo. Ženske in otroci pa so zbežali v bližnjo vas Ksastero. Pozneje so prišle redne turške čete, ki so rešile žene in otroke. Vlada je dohčila, da se jih je poslalo v Ismid v Mali Aziji. Grška cerkvena oblast v Carigradu je prosila poslanike drugih držav za posredovanje pri turški vladi, da bi se grozovitostim, ki jih počenjajo združeni mohamedanci, napravilo enkrat konec ter da bi se v Ismid odposlane otroke in žene poslalo v Carigrad in izročilo v varstvo grškemu cerkvenemu predstojništvu. Turki so ob Marmarskem morju zažgali večino vseh vasi, v katerih prebivajo Grki.

Politični ogled.

— Državni zbor. V torek, dne 11. t. m. je poslanska zbornica podaljšala nekatere mednarodne pogodbe, potem pa začela prvo čitanje o krošnjarskem zakonu. Posvetovanje se je prekinilo in predsednik je naznanil, da bo naznanil prihodnjo sejo pismenim potom ter med tem dal različnim odsekom, pred vsem finančnemu, priložnost za temeljito posvetovanje. Finančni odsek nadaljuje posvetovanje o osebni dohodnini. Mestni poslanci se branijo proti določbi, da smejo davčni uradniki vpogledati tudi v knjige trgovcev, ako se jim napovedbe ne zdijo zanesljive. Finančna oblast namreč trdi, da so veliki trgovci zamlčali strašno veliko dohodkov, a da je brez vpogleda v knjige bilo nemogoče jim njihovo taježje dokazati. Ubog, katerim se vidi vsaki vinar v žepu, so morali plačevati, bogatini pa so zamlčali svoje dohodke. V učenem odseku je poslanec dr. Verstovšek slikal neznosne razmere slovenskega šolstva na Slov. Stajersku. Zlasti je opozarjal vladne zastopnike, da poučijo šolske oblasti na Stajerskem, naj ne silijo zdaj v teh slabih letinah in pri slabem gmotnem stanju, ko se občine na posojilo ne morejo dobiti potrebnega denarja, k novim šolskim stavbam. V proračunskem odseku so se poslanci Hrvaško-slovenskega kluba, dr. Verstovšek, dr. Dulibič, Gostinčar branili, da se sklene ustanoviti v Trstu italijansko vseučilišče, kjer je nad 70.000 Slovencev. Ako se ustanovi obenem jugoslovansko vseučilišče v Ljubljani, nimajo nič proti temu,

da dobe tudi Italijani vseučilišče, toda ne v Primorju, ki je slovansko, ampak recimo v laških Tirolah. Večina odseka je sklenila vključ temu, da se Lahom da vseučilišče v Trstu. Zakaj to? Ker večina ve, da v Trstu ne bo nikdar laškega vseučilišča. Vlada je namreč izjavila, da iz državnih ozirrov v Trstu ne dovoli takega zavoda. O tem so bili naši poslanci obveščeni po vladi in tako je prišlo, da tokrat niso obstruirali. Odsek je sprejel tudi predlog dr. Verstovškega, da vlada vsako leto sme porabiti 50.000 K za priprave slovenskega vseučilišča. Lahe pa večina in vlada zopet vodita za nos. To je sedanja avstrijska politika nasproti različnim narodnostim.

— Kmet voditelj. Včeraj, dne 19. t. m., je slavil v Andelsbuhu na Predarlskem 60letnico svojega življenja mož, na katerega je lahko ves kmečki stan ponosen. To je Jodok Fink, krščansko-socialni državni poslanec in deželni odbornik na Predarlskem. On zavzema ne samo doma na Predarlskem, ampak tudi na Dunaju v krščansko-socialni stranki najodličnejše volilno mesto. Odkar je umrl dr. Lueger in nista več izvoljena dr. Gesman in Veiskirchner, je on voditelj parlamentarne krščansko-socialne skupine. Po svojem stanu je priprosti kmet, ki dela doma na polju, travniku in v gozdu, a kadar je v deželni ali v državni zbornici, takrat s spretno roko prevzame vodstvo svoje stranke. Mož je velenadarjen, več parlamentarnega življenja, miren v sodbi, krepak v dejanju in izboren govornik, katerega s slastjo posluša cela zbornica. Za zbornico je eden najlepših prizorov, ko se vzdigne Jodok Fink, koščene postave, suhega obraza, sivih las, a izrazitih in bistrih oči, ter začne v gladki besedi, ki mu tuintam uide v predarlško narrečje, utemeljevati stališče svoje stranke nasproti temu ali onemu predlogu. Obdan je vedno od več stotin poslušajočih ga poslancev. Ni treba pripomniti, da živa ne samo ljubezen v lastni stranki, ampak tudi pri vseh drugih državnoborskih skupinah. Po misljenju je Nemeč, vendar zmeren in trezen.

— Poveljnik avstrijske mornarice, Montekukuli, bo šel kmalu v pokoj, ker je že čez 70 let star in hoče izročiti vodstvo mornarice mlajšim močem. Naslednik bo baje sedanjí nadzornik naše mornarice, Haus, ki je pri vojaštvu izredno priljubljen in o katerem pravijo, da je izmed najzmožnejših naših pomorskih častnikov. Govori tudi izborni slovenski in hrvaški. Te dni je še Montekukuli nadzoroval mornarico v Pulju ter v Reki prisostvoval, ko so spustili v morje tretjo avstrijsko brzo-križarko Novara.

— Nemški cesar je zadnji čas zopet nastopal kot govornik. V Karlsruhe je opozarjal, da so Prusi le takrat bili slavni in srečni, kadar so trdno v Boga verovali in po tej veri živeli. V Berlinu je dokazoval, da je bila nemška domovina srečna, kadar je živela z Bogom, in bila stiskana, kadar je pozabila na Boga. Tudi pripraveženega novega nadškofa v Kolnu, dr. Hartmana, je naglašal cesar veliko potrebo verskega življenja in zagotavljal tudi katoličane svoje naklonjenosti. Letos na spomlad bo Viljem obiskal našega cesarja. Obisk se bo vršil, ko se bo cesar Viljem vrátil z otoka Krfa proti domu.

— Na Ruskem bodo slavili koncem meseca februarja 300letnico, odkar so zasedli ruski prestol člani sedanje cesarske roduvine Romanov. Prvi car iz roduvine Romanov je bil Mihael Feodorovič Romanov. Ko so ga izvolili za vladarja Rusije, ni nihče vedel, kje se nahaja. Iskal ga je šlo posebno odposlanstvo, ki je 16letnega prince našlo v samotnem, kjer je živel s svojo pobožno materjo, poznejšo pravoslavno svetnico Marjo Ivanovno. Velike stiske so trle Rusijo, ko je prvi Romanov zasedel prestol, a vse je zmagal in očistil carstvo notranjih in zunanjih sovražnikov. Najslavnejši car iz te roduvine je bil Peter Veliki, ki je visoko povzdignil ugled ruske države. Sedanjí car Nikolaj II. je rojen 1. 1868 in je zasedel prestol leta 1894.

— V Belgiji preti izbruhni splošen štrajk socialno-demokratskih delavcev. Na ta način hočejo soc. demokrate izsiliti splošno in enako volilno pravico ter vreči sedanjo proporcijo (zmerno) volilno pravico. — Štrajk se bo začel, ako si sociji še prej ne premislijo, dne 14. aprila.

— V Mehiki traja vstaja dalje. Ustaši so se polastili celo toptništva. Večina vojaštva je na strani upornikov. Najhujši boji divjajo okrog glavnega mesta Mehika. Dne 12. in 13. februarja se je vršila med pristasi vlade in uporniki pravcata bitka, v kateri je bilo 350 oseb ubitih, 1500 pa ranjenih. Ustaškim četam poveljuje general Diaz. Glavno mesto vsled bojov zelo mnogo trpi. Poškodovanih in uničenih je mnogo javnih in zasebnih poslopj. Celo poslopja poslaništev drugih držav so poškodovana. Tudi na deželo se je vstaja že razširila. Ustaši ropajo, plenijo in požigajo hiše. Ker ne odnehajo ne vstaji ne vladi, bo najbrž vlada severoameriških Združenih držav poslala v Mehiko nekaj svojih čet. — Najnovejša poročila pravijo, da je prišlo med vstaši in vlado do pordnevnega premirja.

Napad na cesarja Franca Jožefa 18. februarja 1853.

Dne 18. t. m. je poteklo 60 let, odkar je Madžar Libeny, krojaški pomočnik, zavrtno napadel cesarja z nožem in ga ranil na tilniku. V slovenskem zgodovinskem spisu čitamo o tem napadu: Cesar je imel navado, da je hodil po zimi po čurnem delu od 12. do 1. ure popoldne v spremstvu kraljevega pribočnika na izprehod po tistih visokih nasipih, ki so tačas že oklepali notranje dunajsko mesto. Dne 18. februarja 1. 1853 ga je spremljal grof O' Donell, in prišla sta že

do „Koroških vrat“. Tu pa je bila na poti luža, in O' Donell stopi malo od cesarja proč — a v istem hipu zagleda nekega človeka, ki je z golim nožem napadel cesarja. O' Donell prime hitro morilec z obema rokama za rame, a morilec je bil vendar že zadel cesarja na tilniku; od ondot je zdrsil nož proti vratu navzdol in ranil cesarja, a zadela na zapogo ovrtnike. Zdaj morilec ni mogel nič več storiti, ker mu je bila zapoga napoti in ker ga je bil prijel O' Donell ter vrzel ob tla. Morilec je padel nož iz roke in on se je jel boriti z grofom; oba sta padla na tla in se trdo držala. O' Donellu pa priskoči zdaj k sreči nreščen Eitenreich na pomoč, prime morilec z obema rokama za dolge lase in udari nekolikokrat z glavo krepko ob tla. Morilec izpusti grofa; ta skoči pokonci in potegne sabljo; morilec jo prime, pa se rani. Cesar je videl ves prizor, a stal je hladen in miren ter veleč večkrat grofu: „O' Donell, vtaknite sabljo!“ Grof uboga, stopi k cesarju in zapazi stoprav zdaj, da je cesar ranjen. Navzlic svoji rani hoče iti cesar sam domov. O' Donell je bil pa med tem poklical patroljo in ji izročil morileca, krojača Libenya; potem je podal cesarju roko in ga spremil v bližnjo palačo nadvojvode Albrehta. Med potom je rekel cesar O' Donellu: „Zdaj se mi godi, kakor mojim vrlim vojakom v Milanu“. Blizu vrat palače se stemni cesarju pred očmi. O' Donell ga pelje hitro v predsobo in mu umije z mrzlo vodo obraz, roke in vrat; cesar se je takoj zopet zavedel. Ker pa se je bilo bati, da je ranil morilec cesarja z zastrupljenim nožem, mu je O' Donell izsesal rano.

K sreči ni bila cesarjeva rana nevarna, a vendar je moral ostati nekaj tednov doma; kmalu je nehala tudi nevarnost, da bi cesar oslepel. Slavili so povsod rešitelje cesarjeve; Eitenreichu je poslala nadvojvodinja Zofija prstan, v katerem so bili vdeleni krvavi lasje cesarjevi, okrog njil pa napis: „Bog ti povrni“. Na Dunaj pa so hiteli odposlanci iz vseh dežel, da so izrazili nadvojvodi Francu Karolu čutila ogorčenja nad grdim zločinom in veselje, da je božja roka obvarovala drago življenje cesarjevo. Dne 23. februarja so prišli n. pr. Slovenci, zastopniki kranjskih stanov. Nadvojvoda jih je sprejel preprijazno in jim pravil: „Danes zjutraj sem govoril s cesarjem, ki me je vprašal, katera deputacija (odposlanstvo) danes pride, in začuvši, da pridejo Kranjci, je rekel: „Močno mi je žal, da vrlih Kranjcev ne morem osebno sprejeti“. Za cesarja ni zdaj nobene nevarnosti več.“ Dne 6. marca je cesar zapustil prvokrat svoje sobane; ko se je pa prvič zopet peljal iz dvorca, bila je pot njegova v krasni hram sv. Štefana, da bi ondi zahvalil Boga za rešitev.

„Postavimo temu dogodku trajen spomenik!“ se je razlegalo takoj po širni državi. Od vseh strani so darovali ljudje doneske, velike in majhne; eden sam dan so nabrali na Dunaju 400.000 goldinarjev, in še predno je minulo leto in dan, bil je nabran že prvi milijon goldinarjev, s katerim denarjem se je sezidala na Dunaju krasna votivna (zaobljubljena) cerkev.

Razne novice.

* **Čenjenim naročnikom.** Vse tiste cenj. naročnike, ki še lista niso plačali **do konca preteklega leta 1912**, uljudno prosimo, da pošljejo zaostalo naročnino. Prihodnji mesec bomo napravili vsem naročnikom, ki še dolgujejo naročnino za leto 1912, na ovitek rudeče krize. — Ako bi pri dopošiljanju lista še bil kak nered ali če bi morebiti bili tuintam naslovi napačni, naj se nam blagovoli to takoj naznaniti, da se vsak nered odpravi.

Upravištvu »Slov. Gospodarja«.

Godovi prihodnjega tedna.

- 23. nedelja: 8. postna Peter D. škof.
- 24. ponedeljek: Matija, apostol.
- 25. torek: Valburga, opat.
- 26. sredo: Marjeta Kort.
- 27. četrtek: Leander, škof.
- 28. petek: Roman, opat.
- 1. marč, sobota: Albina, škof.

* **Duhovniške vesti.** V pokoj sta stopila č. g. Edvard Janžek, župnik v Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah, in č. g. Franc Segula, župnik pri Sv. Roku ob Sotli. Obe župniji sta razpisani do 29. marca. — Umrl je dne 13. t. m. vlč. gosp. Peter Erjavec, kn. šk. duhovni svetnik in župnik v Trbovljah, v 80. letu svoje dobe. Rojen v Kostivnici dne 24. junija 1833, v mašnika posvečen pri Sv. Andražu na Koroškem 1. avgusta 1858, je služil kot kaplan v St. Pavlu pri Voljski, v Kozjem, na Ponikvi, v Konjicah, kot provizor, in od leta 1871—1886 kot župnik v Zrečah. Od 1. 1886 do svoje smrti je bil župnik v Trbovljah. Pogreb se je vršil v soboto, dne 15. februarja. N. v m. počiva!

* **Sadovi liberalizma.** Pravosodni minister je predsedniku svobodne Francoske poročal, da je znašalo število nedolžnih zločincev za leto 1910 med vsemi obsojenci 36% in je bilo 10% celo takih, ki niso izpolnili 15. leto. Nek svoboden list piše: „Niti milijoni, darovani za sole, niso zadržali naraščajo mlado. letnih zločincev“. Radi nepokorščine samo jih je bilo kaznovanih 13.865; žalosten pojav, kako peša in propada spoštovanje do predpostavljanih. Recimo, da je pri odraslih kriv alkohol te žalostne statistike, a pri mladini si pa ne moremo kaj, da bi ne vrgli kamena na tiste, ki so oropali cerkve in vrgli sveto razpelo iz kol. Kjer ni Boga, tam tudi ni poštenja!